

ივერიის

გ ა ზ ე თ ი ღ ი რ ს			
თვე	მან.	კ.	მან.
12	10	6	6
11	9	5	5
10	8	4	4
9	7	3	3
8	6	2	2
7	5	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შუკრა

გაზეთის დასავლეთი და კვირა განცხადებათა დასავლეთი უნდა მივმართოთ: თვითონ რედაქციას, კვირაში ავტომატურად, ვარსკვლავის ქველის პირდაპირ, თუ ვერაწესდებულს სანაგებში; წერეთლის გზაზე, სადაც არის საზღვარის სახელწოდება, სადაც არის საზღვარის სახელწოდება, სადაც არის სახელწოდება, სადაც არის სახელწოდება.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიტალი.

1877—1891 ს ა ზ ე თ ი ღ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ უ რ ი ა გ ა ზ ე თ ი 1877—1891

სასწავლებელი და პანსიონი

ს.პ. ჯორჯიძისი.

(ქუთაისში)

პირველ სექტემბრიდან პანსიონერებს მიიღებს წლიურად 180 მანეთად. ვარჯიშებს მოსიარულეთაგან აიღებს თითქმის სამ-სამ მანეთს ამისამაღებელს და პირველ კლასში მომზადებისათვის. ყმაწვილებს ამზადებს გიმნაზიისა, პროგნაზიისა, რეალურ, სამოქალაქო და სხვა სასწავლებლის ქვეშეაქტუალურად. ზაფხულშიც ქუთაისში რჩება.

(13—5)

ასალი ამბავი

* ამ თვის 4-დამ ბელგიელთა საზოგადოების ტრამუის ვაგონებმა მიხილეს ქუჩაზე და იწყეს ხარბული და მისი ორ საათამდე. ლამის თერთმეტს საათს შემდეგ ოთხი ვაგონი დაიარება მუშაობისა და ვარანკოვის ძველის შუა და ორი ვაგონი მუშაობისა და ოლგას ქუჩის შუა, ვერის ხილვე.

* გუშინ-წინ ტფილისის საბაქტერიოლოგია სადგურში პოლიციის ტრამუის თანამშრომელმა ვაგონი გაიკაფა გლეხი თორმეტი ტყეში, რომელიც თორმეტის ტყეში ცოფიანს მგელს დაუტყვენა.

* გუშინ, ამ თვის 4, ნაშუადღევს სამს საათზე გერმანელთა სასაფლაოს ახლოს ვინაკაზე დიმიტრი დავითის ძის გირანშვილის სახლის ცეცხლი გაუჩნდა. პირველად ცეცხლი საშარეულოს გასწვრივ, სადაც ბავშვები წუმწუმს ანთებდნენ თურმე სათამაშო. წუმწუმმა ბურბუშულში გადავიარდა და წამკიდებია ჯერ საშარეულოს, შემდეგ ფიცრის აივანს და აქედამ მიიღეს სახის მოსდებია. ცოტა ხანში აღი

ფელეტონი

თამაშაძი

(მოთხრობა დე-ლანესის)

(შემდეგია. ახ. აქროსა № 139)

თავი IV

სასკანონო

იმას შემდეგ, მეორე დღეს, დილის რვა საათზე, გრაფინია ელენე დარეველის სახლების ზემო სართულის კიბეზედ წყარის ნაბიჯით აღიოდა ერთი კაცი, რომელსაც ვერცხლი და ძველი სერთუი ეცვა, პატარა შავი ფეხი ეტარა თავზედ და ფეხზე კიდევ დიდი ძველი შლია-ბა. ეს კაცი რაღაც დავარდულად, საიდუმლოდ მიიპარებოდა, თითქოს ემალება ვისმეო.

გამკრახის ქუჩის პატრონი მაშინვე შეატყობდა, რომ ამ ფარულად მი-

ვიცე-გუბერნატორი ბ-ნი ალიმოვიც დაესწრო.

* ჩვენს მიწის-მზომელთა სასწავლებელია ცხადებ, რომ, ვისაც მსურს წელს ამ სასწავლებლის 1-ლს კლასში შესვლა, უნდა საკუთარს ხელთ თხოვნა დასწეროს სასწავლებლის უფროსის სახელმძღვანელოდ და ისე წარადგინოს სასწავლებელს, რომელიც იმყოფება კონსტანტინოპოლში. თხოვნას მიიღებენ 7—29 მარტიდან თითქმის ყოველ-დღე. მხოტონელმა უნდა წარადგინოს საკურო დოკუმენტები. შეიძლება მთელი ზაფხულის განმავლობაში ფოსტითაც გამოგზავნოს თხოვნა.

მისაღები ვაგონები დაიწყება 31 მარტიდან თითქმის. პრაგმა და წესი სასწავლებელში შესვლისა შეიძლება მსურველმა მიიღოს თვით სასწავლებლის შევიარისაგან; ფოსტითაც შეიძლება დაბარება.

* ამას წინად საადგილ-მამული ბანკების წარმომადგენელი იმუამდგომელს ფინანსთა სამინისტროს წინაშე, რომ ახალი წესები კოფლიკი-ს შემოღებული მამულების გაყიდვის შესახებ. სამინისტრომ შეიწყვიტა წარმომადგენელთა შუამდგომლობა და მოიწონა კომიტეტი. ამის თანახმად მამულში შემდეგი წესები იქნება შემოღებული: თუ სესხის გამტანი დროზედ ვერ შეიტარა ხვედრს გადასახადს, ბანკი მისცემს კიდევ ორის თვის ვადას, მაგრამ ამ დროს განმავლობაში უნდა იხადოს შესატან ფულზედ თითქმის ერთი პროცენტი, ისე, რომ დაურსრულებელ თვის დღეებში მთელ თვედ ჩაერტყებოთ.

ამას გარდა, ბანკის სამმართველოს უფლება ექნება, თუ რომ იგი საკუროდ დაინახავს, განსაკუთრებით შემთხვევის დროს ორი თვის მეტი ვადაც მისცეს სესხის გამტანს, მაგრამ არა უმეტეს ექვსის თვისა, იმ

პირობითი-თი, რომ წინანდელის ორის თვის შესავსებელს ვადასახადზედ 1/2 პროცენტი ჯარიმა უნდა გადაიხადოს და დანარჩენს თითქმის—1 პროცენტი.

თუ რომ დაგირავებულს მამულს რაიმე უბედურება ეწვია (დაისტეკვა, ან სრულიად მოსავალი არ მიიღო და სხვ.) საადგილ-მამული ბანკს შეუძლია, შედავით აღმოუჩინოს სესხის გამტანს ხვედრის შემოსატანის გადახდომა; შეუძლია სამის წლის განმავლობაში გადაახდევინოს ორი ნახევარ წლის შემოსატანი, მაგრამ ისე, რომ თავის დროზედ შემოუტანელი ვადასახადი თანასწორ ნაწილად ნახევარ-წლით ან წლის თავზედ შემოიტანოს. ამ ფულზედ სესხის გამტანი ჯარიმას არ იხდის, ხოლო წელიწადში 6 პროცენტი უნდა იხადოს.

* შინაგან საქმეთა მინისტრის წინადადებით, როგორც დეპუტატმა უკვე ვაუწყა, უცხო სარწმუნოების საქმეთა სასულიერო დეპარტამენტი შესდგომია იმის გამოკვლევას, თუ რა დამოკიდებულება უნდა ჰქონდეს სომეხთა კათალიკოსს უმაღლესს მთავრობასთან. ეს დამოკიდებულებანი სულ ახალის წესი იქნება თურმე, როგორც ამოიბუნ რუსეთის გაზეთები. ამ საგნის გამოსკვლევად სხვა-და-სხვა ცნობანი იყოს: 27 ივნისი, იქნებოდა ღამის რვა საათი, ხუთმა ცხენოსანმა, იარაღში ჩამხსდებმა, შემოიპარინეს სოფ. კოშკში და აქ მცხოვრებელ აზნაურ მარამი ჩრქვეზიშვილის კარბზედ მივიდნენ. ძაღლებმა მორათეს წყა-წყაი. ძაღლების ხმაურთანაზედ ჩრქვეზიშვილის აივანზედ გამოვიდა. დაინახა ხუთი ცხენიანი კაცი თავის ბიძის წინ და ზედი-ზედ ჰკითხა: ვინა ხართ, ვინა ხართო. იმათ უპასუხეს: მველები ვართო. ხუთში ორი უკვე ჩამოხდარაყენენ ცხენებიდან და

* უახიბველად ამ ანობებენ ვაზ. მუც. დისკო-ს, რომ ამ დღეებში მთაში უნახავთ ვაგონი ვილც

რომელსაც ხმაზედვე იცნობდით, რომ ფრანც შტეინბერგი იყო.

— ოჰ, რას თვულობ! სიმდიდრეს პირდაპირ ხელში გაჩემებენ უდავიდარბოდ და უჯავოდ...

— ეს ხმა ვაგონ, მაგრამ სინდისი მაწუხებს და...

— იმ, ერთი რა კარგი ლაკვედ მონელი კოფლიხარ! არა, მეგობარო, ავრე სარტანელი შოკელოდოდა, ცუდს სურათზედ რომ მხატვენ ხოლმე, ჩემს სურათებისა და ნახატებისა არ იყოს; ესლანდელს დროში-ის სასაცილო არ იქნებოდა, რომ შენს სახლავის ქვაზედ დაწერა ვისმე: აქ განისვენებს იმ კაცის ვაგონი, რომელიც სიტყვა ფრანცმა: დაიდ, მიდღარია, მაგრამ ბებერი-კი არ არის...

— კარგი, კარგი, ნუ ჯავრობ, სიცილით უნახავთ ლომებმა: კარგი, ჩინებული დედაკაცია...

— ღმერთმანი, როცა დავფიქრებდი ხოლმე, ასე მეგონა, ვითომ არც-კი მიყვარს... დიდად დავაღებელი ვარ იმისაგან!...

— ამა რა, რასაკვირველია, შენ ის იგი გიყვარს, როგორც ქათმის საცერის დამყრელი. მე ჩემს ძიძის სიყვარულით გაგიყვებელი ვიყავი; პირველად იმისი სურათი დავხატე; გახსენს? მაღაბარის ქვრივი? რა თავი ჰქონდა, რა თავი? მა, არა?

— დარწმუნებული რომ ვიყო, რომ მართლა მიყვარს, ვანაგობო ფრანცმა: ერთს წამსაც არ დავცოყმანდებოდი; საზოგადოების სჯავს ამ მიგნედავდი; იმ სასაცილო მდგომარეობასაც არად ჩავაგებდი; რომელიც ჩამავადებს ეს ქორწინება, არად მიიჩნებდი არც ჩვენს განსხვავებულს წილოვანებს და არც ჩვენს უმძლე-

უცნობის კაცისა, რომელიც მებს მოუკლავს. როგორც ამბობენ, მიცვლენ ბული მოგზაური უნდა ყოფილიყო და ალბად მყინვარზედ თუ აპრობდა ასელოსაო.

არჩილური შვიდ-თავი,
(სამადროო ამიკანები)

3

ქ მარსკვლა - კამკამდ ამცემელე ქსთა მუსიკათა, ხმოვანთა, ამკობს დიდ-ძველთა, ადგილთა, დიდა პირთა სახელოვანთა, ხატთა დიდების, ქველობის, საქმეთა მრავალ-წლოვანთა, მათათა, ციხე მტკიცეთა, ველთა, ბაღართა ბაბილოვანთა, ანგელოსთ იმედ-მოხიბობათა, მახარებელთა ფრთავანთა, ნელად, ირთად, ზედ დაზოგუნს ნატა-მალთ ნამკვიდროვანთა, მანცხრომით ხელგამ იმესად, იხსენებს გმირთ აზოვანთა; იგია ნამდვილ სულ-მწიფთა, გვირგვინი ამ დროს მტკივანთა.

აზაზანი სოფელს კოშკში
(წერილი ქართლიდან)

ავაჯებმა აქც დავეცეს თავ-ზარი და მოახდინეს მეტად შემდარწმუნებელი ამბავი. აი საქმე როგორ იყო: 27 ივნისი, იქნებოდა ღამის რვა საათი, ხუთმა ცხენოსანმა, იარაღში ჩამხსდებმა, შემოიპარინეს სოფ. კოშკში და აქ მცხოვრებელ აზნაურ მარამი ჩრქვეზიშვილის კარბზედ მივიდნენ. ძაღლებმა მორათეს წყა-წყაი. ძაღლების ხმაურთანაზედ ჩრქვეზიშვილის აივანზედ გამოვიდა. დაინახა ხუთი ცხენიანი კაცი თავის ბიძის წინ და ზედი-ზედ ჰკითხა: ვინა ხართ, ვინა ხართო. იმათ უპასუხეს: მველები ვართო. ხუთში ორი უკვე ჩამოხდარაყენენ ცხენებიდან და

ბას. სიყვარული სუყველადგარს ამართლებს, მაგრამ რამდენჯერაც ჩემს თავს ვკითხვ ხოლმე...

— არა სჯობიან, შენს საკუთარს ქისასა კითხობ, ბიძიან ვადაქრთი უთხრა ლომებმა...

— ჰო, ვე არის-და! უნახავთ ფრანცმა და ოთახის ჰერს მიამტერა თავისი დიდებელი, ცის-ფერი თვალები: რაკი ვაქცევა დავაპრობ, რომ თავი-და ამეკიდებინა ეს ქორწინება, რომელიც უსიარტელო ვაგონობას ჰგავს, ის დარწმუნებული თამსაქტი ოლივიტის მარბობს; ასე მეგონა, თვალში მილიონები მელანდებმა-მეთქი.

— დიდა, ოც-და-ხუთი ათასი ფრანკი იყო ფულია, მე და ჩემმა სულმა, სიკეთა ლომებმა.

— კარგზედ მეტეც არის, ვისაც სულ არა აქვს-არა, მიუფო ფრანცმა. ხელო-კი, გათქვინებია, ჩვენ აქედამ უნდა წავიდეთ იმ, რადა დროს და-

შეკვირვება: ნუ გემინინათო. ორიც კი დევ გადმოხტა ცხენიდან, ერთი-კი ცხენით იდგა და ათამაშებდა ცხენს. ჩერქეზიშვილმა კიდევ ჰკითხა: რა გინდა, შვილო, და ვინ გინდათო. ამ დროს ერთი კიბეზედ ავიდა და უხიზრა, შენ ნუ შეგემინდება და გეტყვი, ვინცა ვართო. ჯერ თუ შიშობდა წინადა დავაგვიჩინებო, საქმე გვაქვს თქვენთანაო. ჩერქეზიშვილის მამინ-კი შეშინდა და უხიზრა: აბა, შვილო, სახლში ვერ შეგიკვირებო: აბა, შვილო, შეყავს, სძინავთ, და პირადად მიხიზრათ, რა გინდათო. ბალკონზედ ამოსულმა ავახსენა ეკითხა: არ გემინინა ავახსენა ჩერქეზიშვილის: არ უხიზრა: რისა შეშინინა? მართალია, ამბობენ, გაცვივებული კაცები არიან, მაგრამ მე რას მგებულენია, აქ რა უნდათ იმათ? ან უნდა ჯავრი სქირდეთ ვისიმე, ან ფულიანი გვუღებოდეთ სადმეო. ავახსენა ნელის ხმით უხიზრა: მაშნუ შეგემინდებო და აი, შემოაბრუნე, რა შეღესილები ვართ იარაღით, ჩვენა ვართ ეს ყანალები, მე ტატოა გილო-შვილი ვარ, ცხენიკი ჩემი ამხანაგები არიანო. ჩერქეზიშვილის ამ სიტყვებზედ ძლიერ შეშინდა, სულ კანკალი დიწყო. გილოშვილმა უხიზრა: აქეთ, ამბობენ, ერთი პატარა სოფელია თურმე ფულიანი და მივაგასწავლო. ჩერქეზიშვილისამ შეგვიკვა, რომ არსად გამოვიგნა, თუ აქეთ უფლიანი არის ვინმე, მთელი სოფელი რომ აიკლოთ, მანეთს ვერ იპოვით; თუ გინდათ, შვილო, ჩემს სახლში შევიკვირებო, ან თუ ერთი ამაზე შენა, მაშინვე მომიკვირებო. გილოშვილმა თათი წინ გადმოიგდო. ჩერქეზიშვილისას შიშმა უფრო მოუტყდა. ამ დროს ქვემოდად ერთმა ავახსენა უხიზრა გილოშვილს: ნუკა პარასი, ვინცა ნიატუ? ჩერქეზიშვილისამ შიშით ვერ გაიგონა და ჰკითხა: შვილო ტატე, რას ამბობენ? ლენის თითქოსო. ჩერქეზიშვილისამ უხიზრა: მიირთვით, ესაოვე გამოვიტანო. შებრუნდა სახლში და უხიზრა შვილებს, ლენის თითქოს და მეტი გზა არ არის, უნდა დავაღვიწიოთო. შვილებმა დაიწყეს ტირილი, კანკალი და უხიზრეს: არ შეიძლება მგაფით ლენის დაღვიწივინა, შენ რომ მარანში ჩახვიდე, ჩვენთან შემოკვირებო და მერე რაღა ექნათო. ჩერქეზიშვილისა ცახცახით

გვეცა თვის ის ვიღაც ბებერი გენც რაოთ; ვინ ეხვეწებოდა, რომ ექვსის თთვით უფრო ადრე მოსულიყო, ვიდრე ელოდნენ, დაუმატა ფრანკმა გაჯაყებთ... ცოტა რომ მოგვეცანდა კიდევ, საქმეს ვიშოვიდი რასმე, ფულს შევიძინდი... ახლა-კი დავიგინა...
— ექ, ჩემო კარგო, შენი ბედი დავაწყვეტილია: ან სიღარიბე და სი-რცხილი უნდა ამოირჩია. ან...
ქვირი.
მართალია! რა კარგი აზრი მომივიდა: შენ რომ კარგ ფასად გავყიდნა შენი ქვირი, მაშინ ხომ თითქმის ვა-რღებს გაისტუმრებდი, ურჩია ლამ-ბერმა.
— არ შესძის, რას ამბობ.
— რაღა რას ამბობ? სულ უხრავ-ლოდ დაგინატავს ჯ სურათი, შენი „მალმონის ქვირი“, სწორედ ისე, როგორც მე; მე ჩემი ძიძა დავხატე და შენ-კი შენი ქვირი. მართალია, მე ჩემის ძიძის სურათი იფად გავყი-დე, მაგრამ ჩემს სურათზედ ხომ ძი-

კადე და იქვე ბალკონზედ მიწოლა-რი ბიჭს ვანიგებ ლეიქება დაუწყო, — თუმცა ბიჭს ღილი ხანია ეღვიძა, მაგრამ შიშით ხმას ვერ იღებდა: ბი-ჭი, მარის ვანაღები რა უყავიო. გილოშვილმა განაგრძო: კარგი, არ გინდა, ნუ შეშინდით ცვერ ძლიერ, არაფერს გერჩითო. ქვემოდა კიდევ მოხდა რუსულად: ტაბაკ სხარს. გი-ლოშვილს შეეკოდა ჩერქეზიშვილისა და თითონ მისცა პასუხი ქვემო ამ-ხანაგს: ანა ნუ კურტი ტაბაკუ. შემ-დეგ შესხდნენ ცხენებზედ და საუკეთესო თათები დავკალოთო. გილოშვილმა ნება არ მისცა, ცდიათო. მაშინვე გაბეჭდეს ცხენები. თურმე ორი ცხე-ნიანი სოფლის ბოლოს ეყვანა. სო-ფლებზედ ზოგმა სრულიად ვერ გა-იგეს ეს ამბავი, ზოგს თურმე ესმო-და, რასაც ეუბნებოდნენ ავახსენებ ჩერქეზიშვილისას, მაგრამ შიშით ხმა არ ამოიღეს.
გათენდა დილა. ჩერქეზიშვილისამ ხალხს უხიზრო, კოვლივე, უხამო იმა-თაც, ვისაც ეღვიძა იმ ღამეს, მაგ-რამ არ დაიკვირეს. ზოგს სიკილიადც არ ეყო: აქ ყანალებს რა ხელი ჰქონ-დათ? მე შენ მოვახსენო, ჩემე ზი-ნათებს მოატანდნო. ჩერქეზიშვი-ლისამ უხიზრა: მე-კი ვაფუთილებთ და თქვენ იცითო. მეორე დღეს მეტად გაიკვირდნენ ამბობდა ჩერქეზიშვილი-სა: წუხელის როგორ გადავიჩინოთ თუ-ცოხალი, სიხარო გემინათო.
30 ივნისს, ნამუღლდვის ოთხი საათი იყო, როდესაც გუგუტიანთ კარიდან წვილიანი დედაკაცები ჩა-მოკვირდნენ: არიქათ, გენცკავლე, გვიმელენო, ყანალები შეუკვირდნენ სოლომანა გუგუტიშვილს და ჰკლა-ვენო. კოშკებზედ შექმნეს ღრიალი, წვილი: რაღა ექნათ, ჩვენც მოგე-კლავნო. იმათი წვილი სოლომანი-სოფლამდე ისმოდა. გამოვიდნენ კო-შკელი კაცები, ვისაც თათებმა და ან სხვა იარაღი ჰქონდათ და დადგნენ ბანებზედ. გუგუტიანთ კარი კოშკზედ ერთი გუთნის ვაშლზედ არი. გუ-ტიშვილის უფროსი მთელი სოფე-ლი თვალთი უყურებდა, რომ ორი ავახაკი ერღოზედ იდგა და ხუთი შინ შესქროდა, თითონ მეც, ამის დამ-წერი, სულ თვალთი ეხედავდი კვე-ლაფერს. მალე-მალ ავახაკები დას-კლდნენ თათებს და ხელს აიქვე-დნენ, რომ წინ არავინ წამოღვათ

ძის თავის მეტი არა იყო-რა; შენს სურათზედ-კი მთელი ქვირი, თათი ფხამდის. ვე სულ სხვაა, ჩემო კარ-გო, და, რასაკვირველია, შეგიძლიან ჩემს ძიძაზედ უფრო ძვირად გაიყი-დო შენი ქვირი.
უსინილო რჩევას მაძლევო, მიუგო ფრანკმა: როგორ გავყიდო, როცა მთელი პარიგი იცნობს იმას, ვინც დაგდავებ?
ჰმ! საზღვარ-გარედ ვაგზავნე. ან არა-და, აი რას გეტყვი: მაგ შეავს ათბებს ვენციის ფერი დაღევ; ტუ-ჩენი ცოტა დაუტრეპლევ; ცხვირი ცო-ტა აუწყე და სწორედ ვენციის მზეთ-უნახავი გამოვა, ჰო, ლმერთან!
— ამ ცხვირს სიტყვებზედ ფრანკს პა-სუხი უფერ არა მიეცა-რა; ის კა-ცი, რომელიც გარედგან ლაპარაკს ეურს უღებდა, ველარ ითმენდა და მოუთმელობისაგან ტოკავდა, ლამ-ბერის უქანსანელი სიტყვები ნაბერ-წყალივით მოედო და კარის ზარს, ღონიერად ჩამოჰკრა.
კარი გაიღო.

ფეხიო. კაცებს გული მოსლიდათ, რომ ვერ მილიდნენ, რადგანაც ზოგს გაუტეხავი თათი ეჭირა უწამლობით. დაგუტიშვილი, საუბედროდ, შინ დახვედროდა ავახაკებს. კარბზედ მიხიზრდნენ ვასილა გუგუტიშვილისა თვის მართიხი გადაიკურათ და ეთქვათ, შეგიძლევთ გუგუტიშვილთანაო. შესუ-ლიდნენ თუ არა, ავახაკებმა ჰკით-ხეს თურმე გუგუტიშვილს: შენა ხარ სოლომანა გუგუტიშვილიო? მე ვა-რი, უპასუხა იმან. მაშინვე დაახლეს თათი ბარბაკსი. გვიხარო, ქალი ფული სადა გაქვს? გუგუტიშვილს ეხასუხინა: არა მაქვს ფული, არც ქი-ლი და არც აბაფრითაო. მეორადვე დაახლეს თათი: სტუკოა. მაშინ ეთქვა: აგე კუწკულში კილობანში ორი თუმანია და წვილითა. მაშინ კიდევ გულში დაახლეს, რად სტუკო-ნი. გუგუტიშვილი გადავირდნილიყო იქვე უსულირდ. ავახაკები მივიდ-ნენ, კილობანიც დაამტყუნეს, სკე-რად და რა-კი რამ ხელში მოხე-დათ, მაგრამ ორის თუმანის მეტი ვერ იპოვეს. მერე გამოვიდნენ, არხინად შესხდნენ ცხენებზედ და სიმღერით გააქანეს სოფ. დიწყოში. აქ ავიდნენ თუ არა, ჯერ თათი დასცალეს, მერე იქვე ენახის ბოლოზედ ჩამოხდნენ, დასწერეს წიგნი გაბერილ ოქრობო-რძე მღვდელთან, რომ შენი ცხენი გამოგვიგზავნე და ათი თუმანი ფუ-ლითა. მღვდელმა ცხენი გაუგზავნა და ხუთი მანეთი ამის მეტი ფული არა მაქვს, თორემ მოეცემილითა. ავახაკე-მა ხუთი მანეთი უნაგ გაუგზავნეს: ეს რად გინდა, მაშნუ ორმოცოთ თუმანი უნდა მოგვიხიზრო, კირას ათს სათა-ზედ შენთან ვართო. მერე მისწერეს სოფ. კილობანში მცხეთა-ეკლესიის ლე-ქა ტრაბაკიძეს: ჩემო ცხენი და ათი თუმანი ფული. ცხენი იმანაც მა-შინვე თავისი ხელით მიუყვანა და უხიზრა, ფული არა მაქვს, თორემ უნდა მოგმინდოთ სახლთანო. ცრემლ-მო-რეულმა მისცა ცხენი; რა-კი კარგი ქონ-დი იყო, ძლიერ ენახებოდა. ერ-თი თავიანთი ცხენი კიდევ უნდა მო-ეკლდა, მაგრამ ტრაბაკიძემ მუდარით სთხოვა, ნუ მოჰკლავთ, თქვენი ქი-რითვე, ვე თქვენი ცხენი ჩვენ გვი-ბოძეთ, მინდრებში ჯერს მანაც წა-ვიღებთ მაგითაო. ავახაკებმა გადაუ-დგეს თავიანთი ცხენი და შეკმაზეს იმისი.

— ბატონი ფრანკ შეტყინებრი აქა ბრძანდება? ცხვირად და ეშმაკუ-რად იკითხა ამ კაცმა.
— მოზრანდელი, ბატონო, აქ არი-სო, უპასუხა ლამბერმა და კარი გაუღო.
— რა გნებავთ, მოწყალიყო ხელ-მწიფე, და ვინა ბრძანდებითო? ჰკი-თხა ზრდილობიანად ფრანკმა.
— მე ვახლავარ ტურკენი, სუ-რათებითა და ნახატებით ვეკარობ.
— აა! ტურკენი, მუხარონი და ამს! ვიცო, ვიცო, შეგვიყრა ლამ-ბერმა: ღიად, თქვენ ძველის ნივთი-ბით ვაქრობთ, ძონქებით დალალობთ! თქვენი ღუქანიც ვიცო, სადაც არის: სენ-ფაკის ქუჩაზედ, ვიზოში, კიბეზედ ფრანკოა ტურკენი, ჩემი უყუთის სუ-რათი თქვენ დაგვირავთ: „საბინე-ლის ქაღვლის მოტაცება“ და თქვენ ექვსი ფრანკი მომეცით; სურათის გამომრთველ არ გინდდათ, მხოლოდ ჩარჩო დაინარჩუნეთ. ჰო, გიცანთ, ახლა-კი გიცანთ, ებრალო!
ვიდრე ლამბერი ამ ლაპარაკს

1 ივლისს გარეშეშეშე სოფლებში ყველანი შეგზავნენ, რა-კი ვაგებს ეს ამბები და ისე არიან ესლა იარაღით მზად. სახელდობრ სოფ. მერეთში ძლიერ ფიხლად არიან. ღამე ოცი კაცი იარაღით და ორი აზნაური ჰდა-რავლობს სოფელს, მაგრამ მანაც ში-შა. ასეთი შიშინათა ლეკიანობა-საც არა ყოფილა. ისე დაიბარეყეს სოფელი, რომ შუადღისას კაცებს ჰპოცვენ და სძარცვენ. თან სიმღე-რით დათავიშობენ სოფელი-სოფე-ლიად. ღამე, მერეთში ბევრს შეუთ-ვალეს მათ შორის პეტრე მესხსაც, საილიად შენთან ვართ, დამაშინე, კი თოფიარაღი გაქვსო. მაგრამ მესხმა ასე შეუთვალა: იარაღი კარ-გი მაქვს და ფულაც ბევრი, მოზ-ძანდით როცა გინდათ. მოსულ თქვენი იყოს და დახვედრა ჩემიო. დიდს შიშით ვართ, ვეტადრე ქალები და ბავშვები ისე არიან შეშინებულ-ნი, რომ ძნელია ამათი მშვიდობა-ნად გადაჩვენე. ბევრი სოფლიდან დიდს სოფელში იხიზნება. იმედია ამ შემძაწუნებელს ამბავს როგორცდ ბო-ლი მოვლება. 1 ივლისს ბოქალური ალ. ჩიკაძემ დედაბარეთ. ესლა ჩიკ-ვაძე სამის ჩაფრით აქ არის და იმან თავის თვალთ მახსა მოკლული გუ-გუტიშვილი. იმედი მოგვეცა, როცა ჩიკვაძე დაინახეთ. ცოტათი გულე-ბი დავიმშვიდეთ: დავგვირდა, ყაზა-ხებს მოვიხივებ და ნუ გემინათო, მაგრამ ვა თქვენს მეტერს, რომ ყაზახებმა იმა ვერა დააკლონ-რა. საჭიროა, ისევ ქართული ხალხი შე-ჭრილობა და მიუსოდნ ავახაკებს.

ქართული ქალი

ქუთაისის სათავად-აზნაურო ბა-ქის ბაგვათა საჰარადღამეო.

(წერილი რუტაისის მიმართ)
ქუთაისის სათავად-აზნაურო ბაქის დაარსების ერთად-ერთი საუკეთესო ნაყოფი ის იყო, როგორც მო-გესხნებთ, რომ ამ ბანკის შემოსა-ვლით დაწესდა ქუთაისში სკოლა და-რის სათავად-აზნაურთა შვილების აღ-საზრდელად. საშველით თავად-აზ-ნაურთა შვილები იზრდებოდნენ. მაგ-რამ შემდეგ, რადგანაც ქუთაისში ბევრს მითავანს, სიმშროსა გამოა, ექ-

ნელებდა შვილების ჩამოყვანა, თავად-აზნაურთა ბანკის წევრთა კრებამ საჭიროად დაინახა და გადაწყვიტა, გაემართა ძველს სენაკში სამეგრელო-სათვის საკუთარი მოსამზადებელი კლასები. პირველად სენაკის სკოლას არც ადგილი ჰქონდა და არც საკუთარი ბინა, მაგრამ უფანათლებულმა თავადმა სამეგრელოსა მშვენიერი გზის ადგილი შესწირა სენაკის სკოლას, და დღეს ეს სკოლა მოათესებულა მშვე-ნიერად მოწყობილს საკუთარს სად-გომში.
როცა სამეგრელოს თავად-აზნაურ-თა შვილები სენაკის მოსამზადებელს კლასში ათავებდნენ, მერე ქუთაისის კლასიდან სათავად-აზნაური პირ-ვიწახიის კლასებში და იქ განაგრძო-ბენ სწავლას. მაგრამ, რა-კი უმეტეს-სა ნაწილი ღარიბები არიან, ამიტომ იძულებული შეიქმნენ, მარტო სენა-კის სკოლის დამთავრების დასჯერ-დნენ და აღარ განაგრძობდნენ სწავლას.
ერთის მხრით, ამ გარამოცხად და მეორეს მხრით, იმ მოსაზრებამ, რომ ჩვენის ქვეყნისა და ერისთვის დღეს არსებობს საჭიროებას შეადგინეს ისეთი სწავლა, რომელიც ლუგმა პირს მისცემს კაცს, დაზადა საზოგადოე-ბაში სურდობა, დაარსებულიყო სენაკის სათავად-აზნაური სკოლისთან სასწავლო განყოფილება, რომელშიაც შესძლებოდათ მოსამზადებელ სკოლა-ში სწავლა. დამთავრებულს სწავლის განგრძობა და მეურნეობის შესწავლა. სენაკის სკოლის დღევანდელი ინსტრუქტორი, ბ-ნი ს. ყოფანი და ზო-გიერთი სხვა, საზოგადო კეთილ-სამქისათვის გულ შემატვიანრა, კო-დეც შეუღდნენ ამ სასურველის აზრის განხორციელებას. მათის მეცადინე-ობით შეიკრიბა ის უმუნადე ფული და მიჰყავს კიდევ ხელი სამეურნეო სკოლისათვის საჭირო სადგურის აგე-ბას. უფანათლებულმა სამეგრელოს თავადმა აქცე დიდი სიუხვე გამოიჩინა. სახლის დასამთავრებლად მან აღუ-თქვა სკოლას ორას-ორმოცდა ათი თუ-მანი და თანაც იმდენი ადგილი, რამ-დენიც საჭირო იქნება სენაკის სამე-ურნეო სკოლისათვის. არც ქუთაისის სათავად-აზნაურთა ბანკის წევრთა სა-ზოგადო კრებამ მოეხერხა გულ-ცო-ველმა კრებამ გადაწყვიტა, ექლია ბანკს სენაკის მომავალ სამეურნეო

შტეტინებრე, მხიარული ემაწვილი ყო-ფილა, უთხრა ტურკენმა. ემაწვილო ემაწვილო, მიუბრუნდა ლამბერს: თქვენი მხიარული ხსისათი ძალიან მომწონს; მგონია, რომ ადვილად და-უფანტვით სიზარბაცეს მდინარე ტე-შის ხეობის მცხოვრებლებს; თუ ლონდონში მოხვალთ როდესმე, შე-გიძლიან მე და თქვენ ძონქების ვა-კილონს ერთად მიგვყავთ ხელი.
— თქვენც ძალიან მომწონხართ, მამაო იაკობ, უპასუხა ლამბერმა: და თუ იმას მომიხებებთ, რომ თქვენმა ამხანაგმა დამიბრუნოს ჩემი სურათის * საბინელ ქაღვლის მოტაცების * ჩარჩო, მგონია, რომ სიხარულით გა-დავკურთხე კიდევ. მაგრამ რა მავის პასუხა-და, გვეთხარით ერთა, რის-თვის მოხვედით?
— ახლავ გეტყვი, თუ სიტყვას არ ვამაწყვეტებინებოთ, სიკილით უნა-საკვირველია, პარიში რომ გამოზ-ნდება ნიუიერი მხატვარი ვინმე, მაშინვე მატყობინებენ ლონდონში და

